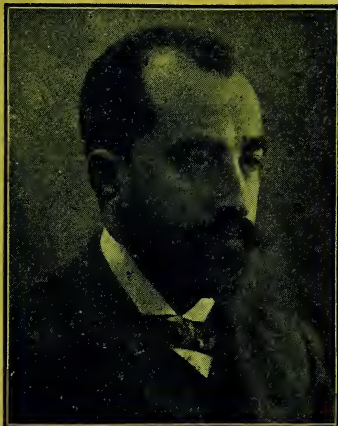

Manel Marinel·lo

Teatre de Nois

Don Panxo

Comedia en un acte

Bonavia i Duràn. - Impressors
Carrer Boqueria, 20. Barcelona

DON PANXO

Teatre d'infants

Don Panxo

Episodi líric en dos quadros

original ae

Manel Marinel·lo

Música del Mestre Montserrat

Estrenat amb éxit a la «Sala Imperi»

en Desembre de 1911

Casa Editorial de Teatre

Bonavía i Durán. Boquería, 20.-Barcelona

1916

REPARTIMENT

PERSONATGES		ACTORS
DON PANXO, senyor americà ridícol	75 anys. .	*Sr. Marinel·lo*
MIQUEL, terraçà . . .	45 » . .	» *Morer*
MADRONA, sa muller . .	40 » . .	*Sra. Vendrell*
BATLLE, senyor del poble	50 » . .	*Sr. Ferrero*
PAUET, noi del poble. .	12 » . .	*Nena Morer*
BIELÓ, » » . .	10 » . .	» *Redondo*
UN GUARDA-CAMPS		*Sr. Estrems*
NOI PRIMER		
NOI SEGON		
NOI TERCER		
Chor de nois		
Nois que no parlen.		

L'acció a un poble del Vallés. Época actual.

Direcció escènica: B. MARINEL·LO

ACTE ÚNIC

Quadro primer

Plaça major d un poble grandet. A primer terme i a la dreta de l actor, una casa menestrala amb porta i finestra practicables; a la esquerra i a primer terme una casa rónega i humil, amb porta practicable. Al fons, l esglesia o la casa de la vila Comença la tarda.

ESCENA PRIMERA

MADRONA *i* MIQUEL *surten de la casa humil amb un cistell cada hu; a poc surt* BIELÓ.

MIQUEL Aném, aném Madroneta,
que sino, se'ns farà tard.
MADR. Aném! Home, no rondinis...
Bieló!
MIQUEL ¡Deixa'l estar!
Pobre noi, deu ser per dintre...
MADR. ¡Vui que em faci l'*amistat!*
MIQUEL ¡T'en fas fer més que cap bisbe!
¿No ho veus que'l noi es molt gran
per volguer-li aqueixes coses?
MADR. ¡Ja ho crec! ¡Ha complert dèu anys!
MIQUEL Dèu anys, en els temps que corren,
son divuit del temps passat!
MADR. Falornies! Bieló!
MIQUEL ¡Prò deixa'l:
deu estar estudiant!
BIELO (*Sortint.*) ¿Mana, mare?
MADR. *(Presentant-li la ma que'l noi besa.)*
Déu te faci
ben bò.

(Bieló vol besar la ma a son pare, però aquest se l'amaga.)

MIQUEL — Aném! ¡Deixe'm estar!
Fill meu: per mí, ja ets un home!

MADR. — *(Amb imperi.)*
Allarga la ma al instant
al teu fill, cap sense solta.
¡Còm vols veure't respectat!

MIQUEL — Ba, obeím a la mestressa
i tinguèm la festa en pau.

(Bieló besa la ma que li ofereix en Miquel.)

BIELO — ¡Adéu siau!

MADR. — *(A n'en Bieló.)* ¡Així's m'agrada!
Mira: no sortisses pas
al carrer.

BIELO — No, mare.

MIQUEL — *(Impacient.)* Vaija
¡Ja hi ha sermó començat!

MADR. — *(A Miq.)* ¿Què rondines, què rondines?...
¿Qui millor el pot manar
que sa mare? Bieló, escolta:
Si es que vols estudiar,
pots estar-te aquí a l'entrada;
prò no vui que jugui's mai
amb els xicots a la plaça.

BIELO — No, mare.

MIQUEL — *(Més impacient.)* ¡Estèm ben posats!

MADR. — No deixi's la casa sola.

BIELO — No, mare.

MIQUEL — *(Furiós.)* ¿Prò, acabaràs?

MADR. — Si tens gana, allí a la cuina
trovaràs un moç de pa
i un raím.

BIELO — Sí, mare.

MIQUEL — Cuita!

MADR. — Mira; no pugis a dalt,
que hi tením la fruita estesa,
perque es comenci a secar.

BIELO — No, mare.

MADR. — ¡Estudía força!

BIELO — Sí, mare.

MIQUEL — *(Airat.)* ¡Ja prou n'hi ha!
¡Mira, noi; fes el que vulguis!

BIELO — *(Desconcertat.)*
Sí, pare.

MADR. — *(A Miquel.)* ¡Ets un cap-cigrany!
Aném, aném. ¡Ux, quin home
que tinc!

MIQUEL — Apretèm el pas

que sinó les tomateres
ja se'ns hauràn assecat.

MADR. *(Contrariada.)*
¡No en sabs, tú, de criar fills!

MIQUEL ¡Ni ganes!

MADR. No?

MIQUEL ¡Al teu costat,
ni ganes, mare absoluta!

MADR. ¡Ai, fuig! Pare lliberal,
ensenye-li a fê el tresillo...
si et sembla, o fes-lo fumar...

MIQUEL ¡Poca solta!

MADR. La que em falta
l'he perduda al teu costat!

(Se'n van botxinant. Bieló entra a casa seva i surt amb un llibre i una cadira mitjana que deixa al portal.)

ESCENA II

MÚSICA

BIELÓ

Tinc un germanet
bonic com la rosa.
El prenc per la ma
i el duc a l'Escola.
Quant al mestre veu
desseguit i corra,
li fa l'*amistat*
i en el rotllo es posa.
El puntero pren;
el cartell col·loca,
i va senyalant
les lletres més grosses.
Els altres noiets
les van dient totes.
El mestre que ho veu
fa com qui no ho nota,
i baix, baixet, diu:
«¡Aquest será un home!»

(Al acabar la cançó apareixen pe'l fons Pauet i nois 1, 2 i 3.)

PARLAT

¡Ai, ai, ai! ¡Ja hi haurà gresca!
Venen els entremaliats;
però jo, m'entorno a dintre,
i ja sortiré més tart,
per asseure'm a la porta...
no em passès algún fracàs.
(*Se'n va amb la cadira a dintre.*)

ESCENA III

PAUET *i* NOIS 1, 2 *i* 3 *i més tard* DON PANXO

PAUET (*Apropant-se.*)
¡Vaja, vinga la pilota!
Aquí podrém començar
la partida.
NOI 1 Justos!
NOI 2 Calla.
¡Si fessem un disbarat!. .
PAUET ¿Què vols dî?
NOI 2 Que hi ha la finestra.
(*Senyala la de la casa de don Panxo.*)
I que podríem trencar
un vidre.
PAUET ¡Deixa't de vidres!
¿Què no tens un troç ben llarc
de paret?
NOI 2 Sí, més...
PAUET Començo!
Do'm la pilota. Cobarts!
¡De tot teniu por!
NOI 1 Espera't!
PAUET ¿Per què?
NOI 1 Em sembla que han mirat
per la finestra.
PAUET ¡Ves, home!
Don Panxo es a passejar
cada dia en aqueixa hora.
Surto!
(*Tira la pilota i li va dintre al jardí de don Panxo.*)
NOI 3 ¡Noi, molt bona ma!
NOI 1 ¿I are? ¡La pilota a dintre!
NOI 2 Ens hem lluit, la veritat.

PAUET ¡Vatua el mon! ¡Quina pega!
(*Don Panxo treu el cap per la finestra.*)
PANXO ¡Molt bé, molt bé, bordegaç!
¿Què no tens parets a casa
que m'has de venî a amoinar
quan dormo la míg-diada?
¡A una altre banda a jugar!
NOI 1 ¡Don Panxo!
NOI 2 ¡Don Panxo!
NOI 3 Calla!
¡Còm es deu havê enfadat!
PAUET Don Panxo, si me la torna,
ens en anèm al instant.
PANXO ¿De veras?
PAUET ¡De veras!
PANXO Vaija!
Anem-la doncs, a cercar.
(*Don Panxo tanca la finestra.*)
PAUET ¿Qué no li haveu vist la cara?
NOI 1 ¡Es un tipo ben estrany!
NOI 2 ¡Amb aquell nas!
NOI 3 No t'en burlis,
que el pobre tè molta edat.
PANXO (*Surt de casa seva amb la pilota, apoiat en un bastó.*)
¡Aquí teniu la pilota! (*Mostrant-la.*)
PAUET Vinga! (*Li vol pendrer.*)
PANXO Que depressa vas...
Primer tens de demanar-la
amb bons modos.
PAUET M'es igual
que me la deu com no.
PANXO ¿I are?
¡Quin xicot més descarat!
PAUET ¡Ja la pot tirar a l'olla!
PANXO ¿I are? (*Es fica la pilota a la butxaca.*)
PAUET ¡Anèu al botavant!
Marxèm, nois.
PANXO Ui! ¡Quina pólvora!
¡Ja el tindré present, caràm!
PAUET Tingueu-m'hi tant com volguèu
que jo no us oblido mai.
Amb aqueix nas de xinel·la,
amb aqueixos ulls de gat,
i aqueixa boca, que sembla
més que no boca, un calaix,
sou el senyor més ridícol

de la vila!

TOTS ¡Ja, ja, ja!

PANXO *(Molt enfadat.)*
¡I tú, el més poca vergonya
de tots els xics que he trovat!

PAUET ¡Mirèu que us cau la perruca!

TOTS ¡Ja, ja, ja!

PAUET Perdrèu el nas
si no hi poseu unes puntes! *(Reculant.)*

PANXO ¡Això no es pot aguantar!
¡Veies que no t'arreplegui
pe'l carrer, que si no, ja
et dic jo que aqueixes burles
bons gemecs et costaràn!
¡Per què encara que així em vegis,
tan vell i tan rebregat,
si et dono un parell de nates
els dits s'hi coneixeràn!
¡Burlar-se de la vellesa!

PAUET ¡Aneu-se'n a passejar!
(S'en va seguit dels nois.)

ESCENA IV

DON PANXO

¡I què està perdut el mon!
Això no hauría passat
al meu temps, perque llavores,
els pares eren com cal.
¡Però are!... ¡Verge Santa!
¡I quin poc respecte hi ha
entre la gent! El meu pare,
si algú li haguès indicat
que jo faltava al respecte
a un major, ai ¡Déu me val!
de la catxeta que'm dava
em sortía sang del nas!
(Pausa. Trancisió.)
Vila meva, ¡No et coneixo!
Te deixí fa cinquanta anys;
fa un més que estic de tornada
i encare me trovo estrany!
¡Tú, tant tranquila i feinera!
de quin modo t'has tornat!
Viciosa i esbojerrada...

Oh! no; no't conèixo pas! (*Pausa.*)
¡I els teus fills, els que are pugen,
que poques virtuts tindràn!
(*Tot afligit es fica a casa seva i tanca la porta.*)

ESCENA V

PAUET *i* NOIS 1, 2 *i* 3, *venen pe'l foro amb moltes precaucions i seguits de més brivalls.*)

PAUET (*Va devant de tots.*)
¡No hi es!
NOI 1 S'ha ficat a dintre.
NOI 2 ¡Pot-ser estiga amagat
per dar-nos una sumanta!
NOI 3 Mirèm per tot. (*Ho fan.*)
PAUET ¡No hi es pas!
¡Alça, nois, a fer la nostra!
¿No es crema tan aviat?
¡Doncs, a fer-li una cantada!
NOI 1 Sí!
NOI 2 ¡Està dit!
NOI 3 ¡I si de cas
surtís, cames ajudeu-me!
PAUET ¡No us deixèu pas agafar,
perque aquell a qui arreplegui
se'n va a casa senyalat!
(*Els nois es posen en semicírcol de cara a la casa de don Panxo, i en Pauet devant, per a dirigir.*)

MUSICA

TOTS Senyor Panxo, senyor Panxo,
per rabiós i mal carat,
la quitxalla de la vila
no us pot veurer ni pintat.
La veritat.
¡No us pot veurer ni pintat!

Si es que juguèm a pilota
dessèguida ens la prenèu;
si fem la gallina cega
al carrer, ens en treieu.
Si ens acostèm a la porta

ja sortíu tot bohinant;
si us preguntèm res d'Amèrica
éns tirèu al botavant.

Senyor Panxo, senyor Panxo;
per rabiós i mal carat,
la quitxalla de la vila
no us pot veurer ni pintat.
La veritat.
¡No us pot veurer ni pintat!

ESCENA VI

Dits i Don Panxo, *que surt furiós de casa seva.*

(Els nois reculen.)

Panxo — Xerraires! ¡Poques vergonyes!
¡Venir-me així a bescantar!
¡Ja en donaré part al Batlle!

Noi 1 — Renoi! ¡I que està enfadat!

Pauet — *(Als nois, parant-se.)*
¡No tinguèu por!

Panxo — *(A Pauet.)* ¡Tú farceta;
si jo et puc arreplegar,
ja et dic que te'n vas a casa
amb una bona senyal

Pauet — ¡Teniu les cames molt fluixes!

Panxo — ¡Gran trapellal ¡D'això et vals!
¡Però, pensa, que Déu mana
que'ls vells sien respectats,
i que'l càstic que't mereixes
un dia o altre el tindràs!

Pauet — ¡Bé en sabèu de fer sermons!
¡Prò de por no m'en feu pas!
¡Aqueix bastó que portèu
jo vos el tinc d'agafar!

Panxo — Tú? *(Fora de sí.)*

Pauet — Jo! *(Amb énfasis.)*

Panxo — Proba-ho, que jo't juro
que tinc de badar-te el cap.

(Pauet fa com qui vol pendrer el bastó a don Panxo i per darrera li dona una empenta i el fa caurer.)

Noi 1 — Oh! ¿Què has fet?

Panxo — Maleit!

Pauet — I are,

anem; que ja estic venjat.

NOI 2 ¡Fugím, que si ho sab el Batlle estèm ben apariats!

PANXO Pillet! ¡No te la perdono!
(*Els nois se'n van tot depressa.*)
¡Oh no'm puc aixecar pas! (*Pausa.*)

ESCENA VII

DON PANXO *i* BIELÓ

(*Don Panxo prova d'aixecar-se; a poc surt Bieló.*)

PANXO (*Ben tendre.*)
¡Nois, nois! ¡Si algú de vosaltres
em volgués donar la ma!

BIELO ¿Què's això? ¡El veï per terra!
(*S'hi acosta carinyós.*)
Senyor: ¿Què li ha passat?
Aixequi's!

PANXO ¡No puc!

BIELO Agafi's
amb mí, que no em farà mal.

PANXO (*Aixecant-se amb molta pena.*)
Moltes gracies; moltes gracies.
¡Vés, vés amb els teus companys!

BIELO ¿Amb quins companys?

PANXO ¿No jugaves
amb aquells xicots?

BIELO Jo, mai
jugo amb xicots a la plaça.
¡La mare m'ho te privat!

PANXO ¿De cert?

BIELO Sí, senyor.

PANXO M'agrada.
¿I a on vius?

BIELO Aquí al devant.

PANXO ¡Què's estrany que no't conegui!

BIELO Es perque no jugo mai
al carrer, no ho vol que hi jugui,
la mare.

PANXO ¡Molt ben pensat!
(*Examina a n'en Bieló atentament. Pausa.*)
Digues: ¿No'm troves ridícol?

BIELO (*Amb naturalitat.*)
Jo, no.

PANXO ¿I are? Ja es extrany

perque, mira; jo m'hi trovo.
¿Oi que tinc el nas molt llarc?

BIELO Una mica, prò, no es cosa.

PANXO ¿I els ulls grisos, com els gats?

BIELO Hi ha molta gent que'ls hi tenen.

PANXO ¿I una boca de calaix?

BIELO ¡Jo n'he vistes de més grosses!

PANXO (*Amb interès.*)
¡I quin xicot més trempat!
Mira'm ben bé: ¿No't vaig riurer?

BIELO A mí, no.

PANXO Ja es casual,
perque la meva figura
es la befa dels brivalls!

BIELO Jo mai em ric de ningú.
¡La mare m'ho te privat!

PANXO (*Amb creixent interès.*)
¿I respectes la vellesa
i respectes la gent gran?...

BIELO Sí, senyor; i al senyor Batlle
i demés autoritats.
I al senyô rector i al mestre.
La mare m'ho te manat.

PANXO ¡I quin xicot més graciós!
¡Mai n'havía trovat cap!
Vina a casa, que vull dar-te
una cosa.

BIELO No, no cal.

PANXO Vina, home, que vull que triis
un llibre.

BIELO No pot ser. Ca!
No prenc mai res de ningú.
¡La mare m'ho te privat!

PANXO ¿I, la creus molt a la mare?

BIELO ¡Ja ho crec! ¡Si m'estima tant!

PANXO Doncs, mira; creu-la axís sempre
i tothom t'estimarà.

BIELO Ja ho diu la mare, prò el pare
la renya; diu que soc gran.
I miri, casi mai vol
que li faci l'*amistat*.

PANXO ¿I are?

BIELO I la mare, el renya
i diu que'm vol maleriar.

PANXO ¡Ja et dic que tens una mare!

BIELO Es molt bona, però, sab?
s'enfada per poca cosa.

PANXO ¡Sí, sí; ja estic enterat! (*Pausa.*)
I digues, noi; ¿què voldríes
ser al arribar a gran?

BIELO (*Vergonyós.*)
Jo voldría sê una cosa...

PANXO Digues.

BIELO ¡No, no pot ser pas!

PANXO Digues...

BIELO No, que's...

PANXO Vaja, parla.

BIELO Ah! No gosso a dir-ho mai.

PANXO Ah! Ja ho entenc. Pobrissó!
¡La mare t'ho te privat!

BIELO ¡Oh, no! El que's a la mare
li plauría.

PANXO ¡Ja es estrany!

BIELO Es el pare que se'n burla.

PANXO ¿Què vols ser, doncs?

BIELO (*Amb orgull.*) General!

PANXO Burrango!

BIELO Eh? ¡Què li sembla!
¿Fa que està molt ben pensat?

PANXO ¡Ja ho crec!

BIELO (*Trancisió.*) Prò, miri; perdoni,
perque em tinc de retirar.
¡La mare no vol que'm faci
amb els homens del veinat!

(*Fa una reverencia a don Pancho i es fica a casa seva.*)

PANXO ¡Vui conèixe aquesta mare
que'l te tant domesticat!
Caramba! Amb mitja dotzena
així, no hi hauría pas
cap casa de correcció.
¡Quin noi més ben ensenyat!
(*Se'n va cap a casa seva.*)

TELÓ

Quadro segón

Sala sencilla a casa del batlle de la vila; mobles modestos. Una taula d'escriurer i cadires. Porta al foro que dona al carrer. Dugues portes laterals.

ESCENA PRIMERA

BATLLE *i* GUARDA-CAMPS

BATLLE — Ja ho sabèu, dintre mitja hora
els vui aquí reunits.
Es precís que això s'acabi.
¿Ho haveu entès? Es precís.

GUARDA — Senyor Batlle, al punt els porto.

BATLLE — ¡Això no's pot consentir!
¡Burlar-se de la vellesa!
¡Ja sabràn aquets xarrics
com les gasto!

GUARDA — Senyor Batlle;
el Bieló ja està advertit.

BATLLE — Molt bé, doncs anèu pe'ls altres
i porteu-me'ls tot seguit.
(El guarda saluda i se'n va.)
¡Fer-me caure al senyor Panxo!
¡Pobre senyô! ¿Què ha de dir?
¡Ell, que ha estat a les Amèriques!
ell, que tot el mon ha vist!
¡Ell, que estima tant la vila
que per poguer-hi morir,
ha vingut de l'altre banda
del mar, sens mirâ els perills!
¡Aquell que sía culpable,
es recordará de mí!

(El Batlle entra per la porta dreta, i a poc venen pe'l foro Madrona i Bieló.)

ESCENA II

MADRONA *i* BIELÓ

MADR. ¡Bon dia! ¿I are? ¡Bon dia!
¡No hi ha ningú! Oh, i m'ha dit
el guarda-camps que volía
el Batlle veure al méu fill.
(An en Bieló que resta a la porta.)
Entra, noi, que'l senyor Batlle
es dèu trovar per 'lli dins. (*S'asseu.*)
BIELO Sí, mare. (*S'asseu.*)
MADR. Bieló, escolta:
¿No sabs el què ha succeit?
BIELO Nó, mare.
MADR. ¿I el senyor Batlle
no sabs el què et té de dir?
BIELO No, mare.
MADR. ¿Vas està a casa
air quan vare'm sortir
amb el teu pare?
BIELO Sí, mare.
MADR. ¿No vas molestâ als veins?
BIELO No, mare.
MADR Doncs, Bieló, mira,
Quelcòm haurà succeit
perque, per la vila corra
que'l senyô Batlle, al matí,
ha dat ordre que li portin
tots els xicots atrevits
que pe'ls carrers i les places
juguen de dia i de nit.
BIELO ¿Sí, mare?
MADR. Sí!
BIELO No m'estranya.
¡N'hi ha de tant desvergonyits!
¡Figuri's que al senyor Panxo
el van fer caurer!...
MADR. ¡Jo't flic!
¿No deies que no sabíes
res? Ai! ¡Estèm ben guarnits!
¡Debíes obrír la porta!
BIELO Sí, mare.
MADR. (*Enfadant-se.*) ¡Per fê un partit
a la ratlleta!

BIELO No, mare.
MADR. ¡I el bon senyor, va sortir
i el vàreu tirar a terra!
BIELO No, mare. Jo el vaig cullir,
i em volía donâ un llíbre...
MADR. Però tú...
BIELO Jo li vaig dir:
Dispensi, la meva mare
no'm deixa fê amb els veins.
MADR. ¿Això vas dír-li?
BIELO ¡Sí, mare!
MADR. ¡Are si que'ns hem lluit!
Aqueix senyô es deurà crèurer
que som uns cafres, aquí.

ESCENA III

Dits i BATLLE

(*Entra per la porta de la dreta.*)

MADR. Molt bon dia, senyor Batlle.
BATLLE Bon dia. ¿Vós per ací?
MADR. El guarda-camps...
BATLLE Bona dòna:
¿Aqueix es el·vostre fill?
MADR. Per servir-lo.
BIELO Per servir-lo. (*S'aixeca.*)
BATLLE Doncs, podèu deixar-lo aquí.
MADR. (*Acorada.*)
¿Es que volen agafar-lo?
Ell no ha fet res. ¿Oi, xerric?
BIELO No, mare.
MADR. Tota la tarda
va passar-la a casa, ahir.
¿Oi, Bieló?
BIELO Sí, mare.
BATLLE Vaja,
aneu-se'n ja, vos he dit!
Tú, noi; asseu-te i espera.
BIELO Sí, senyor. (*S'asseu en un recó.*)
MADR. Vinc tot seguit.
(*Se'n va pe'l foro.*)

(*El batlle s'entorna a dins. Pausa. El guarda-camps, porta al Pauet.*)

ESCENA IV

BIELÓ, GUARDA-CAMPS *i* PAUET

PAUET ¿I, no sabèu per què'm volen?
GUARDA ¡Què se jo!
PAUET ¿M'ho volèu dir?
GUARDA Crec que's tracta de tancar-ne
a la pressó, quatre o cinc.
PAUET *(Astorat.)*
¿Per què?
GUARDA ¡Ja t'ho dirà el Batlle!
Per are, entra aquí dins,
i no provis d'escapar-te,
si no, et faràn perseguir
per els moços de l'esquadra.
PAUET Podeu marxar, que d'aquí
no em mouré.
GUARDA M'en vaig pe'ls altres.
(S'en va. En Pau avança al proceni sense veurer an en Bieló.)
PAUET ¿Per què m'hauràn fet venir?
¿Vols-te jugar que don Panxo
ha comptat tot el d'ahir
an el Batlle? ¡Te aquell gènit! *(Pausa.)*
No se; no estic pas tranquil.

MUSICA

PAUET Per primer cop a la vida
trovo que no sô valent.
Una veu molt fonda em crida
que vaig obrar malament.
Tinc la testa entorbolida.
Deurà sê'l remordiment.
BIELO Realment
que serà el remordiment.
PAUET De don Panxo la mirada
per tot trovo fit a fit,
i sento sa ma enrampada
com un ferro sobre el pit.
Conec que aqueixa vegada
estic del tot penedit.
BIELO Ell ho ha dit:
està del tot penedit.

ESCENA V

DITS *i* GUARDA-CAMPS *i* NOI 1, 2 *i* 3

(*El guarda-camps ve amb una cordillada de tots els xicots del carrer.*)

GUARDA ¡Ja tením tota la colla!
NOI 1 ¡Jo no hi era!
NOI 2 Jo, tampoc.
NOI 3 Jo era a la vinya, que a casa
m'hi porten tots els dijous.
BIELO (*Apart.*) ¡Quina colla d'embusteros!
PAUET (*Apart.*) ¡Ai de mí, els han portat tots!

(*El guarda va deslligant als xicots que's posen en filera.*)

NOI 1 Mira el Pau.
NOI 2 ¡El Pau!
NOI 3 (*Mirant-lo.*) Caramba!
PAUET (*Confós.*) Això a mí, m'agrada poc.
Quan el senyô Batlle ens crida
no es pas per fer-nos petons.
BATLLE (*Entra per la dreta.*)
¿Ja son aquí aquets trapelles?
GUARDA Ni un en falta.

(*Els posa en rodona a tots devant de la taula, i el Batlle s'asseu darrera. Després es queda fent guarda a la porta.*)

BATLLE Molt bé. Doncs
comensarèm a fê historia.
BIELO (*Apart.*) Veiam en què para això.
BATLLE Fa molts dies que a la vila
la pau ha fugit del tot.
Uns quants nois, que no mereixen
que se'ls hi donga aqueix nom,
molesten a un veï digne
amb ses bromes i sos jocs.
Al nostre estimat don Panxo.
¡Al senyor més bò del mon!
¡Ahir don Panxo sortía
per a castigâ a un xicot
molt descarat, i el trapella,
com si encar no en tingués prou
de fer míl burles d'un home
tan venerable, d'un cop,
va fer-lo caurer per terra!

(*Sorpressa en els nois.*)
Un acte tan deshonrós
per la vila, no permeto
que passi sens correcció.
¿Sabèu qui va sê el culpable
d'aqueixa acció sense nom?
(*Els noís es miren uns als altres, peró, callen.*)
¿No ho voléu dir? Doncs el guarda
que vos porti al calabós,
i quan haguèu fet memoria
ja en parlarèm altre cop.

NOI 1 — Jo no vaig ser.

NOI 2 — Senyor Batlle;
jo no hi vareig ser tampoc.

NOI 3 — Jo era a la vinya, que a casa
m'hi porten tots els dijous.

BIELO — Jo a la plaça mai hi surto;
la meva mare no ho vol.

BATLLE — (*An en Pau.*) ¿I tú?

PAUET — (*Amb desvergonyiment.*)
Jo tampoc hi era.

BATLLE — Fora massa llarc això.
Guarda, avisèu a don Panxo,
que ell te de conèixer prou
al culpable.

NOI 1 — Senyor Batlle,
el Pau, va ser.

NOI 2 — Sí, senyor.

NOI 3 — ¡Va ser el Pau! Jo ho vaig veurer.

BATLLE — ¿No erats a la vinya, noi?
(*An el Pau.*)
I tú. ¿Què dius? ¿Et confesses
culpable?

PAUET — (*En un arranc.*) Sí, perque ho soc.

BATLLE — Molt bé; doncs per la mentida
tindràs el càstic més gros.

ESCENA VI

Dits i DON PANXO

(*Entra don Panxo pe'l foro seguit del Guarda, qui el va seguint amb gran respecte. Va vestit de General i du moltes creus.*)

BATLLE — Entri, entri, sa Excel·lencia.
¡Ja tením al malfactor!

PANXO ¡Molt bé!

(*S'asseu a la cadira que ocupava el senyor Batlle qui se li posa a l'esquerra.*)

NOI 1 (*Amb sorpresa.*) Caràm!

NOI 2 ¡Verge Santa!

NOI 3 ¡Sembla un rei!

PAUET (*Apart.*) No hi ha perdó
per mí. ¡L'hauré feta bona!
(*Trenca a plorar.*)

BATLLE No malgasti's are els plors.

BIELO (*Amb joia.*) ¡Déu méu! ¡Es un general!

BATLLE ¿Ja compreñèu are tots
el lleig i vil que's fer burles
de ningú? La gent de cor
tracta sempre amb molt respecte
als vellets i als superiors.
Don Panxo; aquell de qui feieu
burla, sense cap raó,
ja ho veieu; es General
del nostre exèrcit gloriós!
Cinquanta anys a terres llunyes
ha passat el bon senyor,
i are, que torna a la vila
tant vellet i tot xacrós,
no demana a la quitxalla
més que una mica d'amor.

BIELO Ja m'ho diu la meva mare.
—¡Sigues sempre respectuós!—

PANXO Sí, Bieló; la mare teva
t'ha fet tendre i t'ha fet bò;
i còm que vui premiar-te
pel teu acte generós
d'ahir, uns moments et troves
entre mig d'aquets xicots,
per rebrer la recompensa
que mereix la teva acció.

BATLLE ¡Molt bé, Excel·lencia; molt bé!

PANXO Vina al méu costat, Bieló.

(*En Bieló va cap a don Panxo, qui se'l posa a l'esquerra.*)

¿No em vares dir que voldríes
ser General?

BIELO ¡Sí, senyor!

PANXO Tindràs de fer molts estudis.

BIELO Els faré.

PANXO Te'ls pago jo.
Tindràs de correr perills.

BIELO Els correré.
PANXO ¿Sense por?
BIELO Si ho vol el pare i la mare,
jo em conformaré de tot.
(*Don Panxo allarga la ma an en Bieló, qui l'estreny i li besa.*)
PANXO Pacte es pacte.
BATLLE A tots els altres,
guarda, cap al calabóç
unes hores.
(*Els nois trenquen a plorar. Entra Madrona pe'l foro tota astorada.*)

ESCENA VII

Dits i MADRONA *i* MIQUEL

MADR. ¡Verge Santa!
¿I qué's aqueix desconsol?
(*Cerca an en Bieló entre'ls nois i no'l trova. Entra Miquel.*)
¡El méu fill!
BATLLE (*Enfadat.*) ¿Aqueixa dòna
ja torna a sê aquí altre cop?
PANXO El vostre fill, jo me'l quedo.
MADR. ¿Què diu aqueix bon senyor?
PANXO Qué li pago la carrera
de militar, ja tots dos
ho havem pactat, pro are falta
que vós ho volguèu.
MADR. ¡Jo, prou!
¿Oi, Miquel?
MIQUEL ¡No sé que dir-te;
si ha de ser pe'l bé del noi!...
MADR. ¿I què el farèu ser?
PANXO Caramba:
General!
MADR. (*Plora d'alegría.*) ¿Es cert això?
BIELO (*Emocionat.*) ¡Sí, mare! ¡Sí, pare!
MIQUEL Siga!
MADR. ¡A mí ja m'ho deia el cor
que un jorn veuría al méu fill
tant mudat com anèu vós!
BIELO Excel·lencia; jo voldría
demanar-vos un favor.
Que perdonèu als culpables.

PANXO Per mí, ja els perdono tots.
BATLLE Tots, no; qui el va tirâ a terra,
te d'anar al calaboç!
BIELO (*Al Batlle.*) Perdonèu-lo!
(*El guarda agafa pe'l braç al Pau i se l'endú.*)
NOIS Perdonèu-lo.
PANXO (*Al Batlle.*) Perdonèu-lo
BATLLE ¿Ho volèu vós?
Molt bé; doncs d'aquí mitja hora
l'obrirèm. No ho mereix, no.
PANXO (*Als nois.*) No us fieu de les apariencies
ni are ni mai, en el mon,
perque l'home més rídícol
pot ser un geni famós,
i sota la pell d'ovella
molt sovint s'amaga el llop.

MUSICA

ELS NOIS Visca el senyor Panxo
nostre General,
que les malifetes
ens ha perdonat.
Ja les nostres burles
no el molestaràn.
BIELO ¡Visca el senyor Panxo!
TOTS ¡Visca per molts anys.
(*Gran animació. La quitxalla rodeja amb respecte a don Panxo.*)

PROU

TEATRE DE NOIS

OBRES EN UN ACTE I EN VERS

A. DE RIUS VIDAL

	Ptes.
EL CAMÍ DEL CEL, *comedia dramàtica. (Per a sis noies.)* .	0'25
EL BAILET DE LA MASÍA, *comedia; (Sis nois.)*	0'25
L'ENJOGEÇADA, *monòleg. (Per a noia.)*	0'25
EL QUARTO DE LES RATES, *sainet. (Quatre nois.)* . . .	0'25
ELS NOIS PORUCS, *comedia. (Tres noies i quatre nois.)* . .	0'25
QUAN SERÉ GRAN, *monòleg. (Per a noi.)*.	0'25
LES BONES OBRES, *comedia. (Sis noies.)*	0'25
UN LLAMINER CASTIGAT, *diàleg còmic. (Per a nois.)* . . .	0'25
NOBLESA D'ÀNIMA, *comedia. (Vuit nois.)*	0'25
EL REIET DE CASA, *monòleg. (Per a noi.)*	0'25
VOSTÈ, SENYOR GALÀN..., *diáleg còmic. (Per a noies.)* . .	0'25
AUCELLS FÒRA DEL NIU, *quadro dramàtic. (Cinc nois.)* . .	0'25
LA TORNADA DELS REIS, *comedia. (Quatre nois.)*	0'25
LA POBRA APRENENTA, *quadro dramàtic. (Quatre noies.)* .	0'25
CONCURS D'AUCELLS, *intermedi. (Catorze noies.)*	0'25
EL SOMNI D'UN ANGELET, *quadret dramàtic, en vers i prosa. (Cinc noies.)*	0'25
L'APRENEN NOU, *comedia. (Set nois.)*	0'25
EN JANOT DE CÀ'N LLATENES, *sainet. (Set nois.)* . . .	0'25

MANEL MARINEL-LO

DON PANXO, *comedia lírica. (Nou nois i una noia.)* . .	0'50

ANTON SALTIVERI

L'EXEMPLE, *quadro dramàtic. (Quatre nois.)*	0'50